הלכה · משנה תורה · מפרשים · מלאכת שלמה · ספר טהרה

מלאכת שלמה על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבי שלמה חכים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מלאכת שלמה על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבי שלמה חכים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מלאכת-שלמה-על-משנה-תורה-הלכות-טומאת-אוכלים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ד 4
הלכה א 4

פרק ד

הלכה א

כמה שיעור אוכלין לטומאת עצמן כל שהן אפי' שמשום או חרדל מטמא שנאמר כל האוכל אשר יאכל וכו' ואין אוכל מטמא אוכל אחר או משקין וכו'. כתב הכ"מ דנפקא ליה לרבינו מהתורת כהנים וז"ל מכל האוכל מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא לאחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל אוכל הנאכל והיינו כביצה יעו"ש. והנה פשט התו"כ הוא דלטמא את האחרים לא סגי כי אם כביצה והוא מדאורייתא מדקאמר ת"ל אשר יאכל והוי כביצה וקשה מהא דפסק רבינו בפ"ז מהל' אבות הטומאה ה"א וז"ל ואין האוכל שנטמא מטמא אוכל אחר מן התורה ולא המשקין שנטמאו [מטמאין] דבר אחר מן התורה אבל מדברי סופרים גזרו על האוכל הטמא שאם נגעו באוכל אחר טמאהו ע"כ, ונפקא ליה מההיא דפסחים דף י"ד והתם ליכא למימר דפחות מכביצה הוא דמטמא לאחרים מדרבנן אבל כביצה הוי מדאורייתא כמבואר אלא דצ"ל כמ"ש רבינו כאן הוי מדרבנן אבל מדאורייתא אפי' כביצה אינו מטמא לאחרים ומ"ש בתו"כ הוי אסמכתא וזהו שכתב רבינו לטומאת עצמן כל שהן שנאמר כל האוכל אשר יאכל ובמטמא לאחרים לא הביא קרא כמ"ש בתו"כ אלא ודאי דס"ל כמ"ש דלטמא אחרים לא אמרו בתו"כ אלא דרך אסמכתא.

אלא דא"כ קשה להתוס' דפסחים דף ל"ג ד"ה אימת מתכשרי שכתבו וז"ל וההוא דתורת כהנים שהביא רש"י ז"ל שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא היא ומילי טובא מפיק מקרא בתו"כ ואינו אלא אסמכתא ע"כ. וקשה דאמאי לא הכריחו כן מדאוכל כביצה אינו (מקבל טומאה) [מטמא אוכל] אלא מדרבנן כמ"ש בפסחים דף י"ד הכי נמי פחות מכביצה לטומאת עצמן אינו מקבל טומאה אלא מדרבנן והשתא הוי התו"כ אסמכתא לגמרי ומכאן הקשה הרב תוס' יו"ט בפי"ג דאהלות משנה ה' לרבינו דס"ל דכל שהן מקבל טומאה וז"ל והרמב"ם אע"פ שכתב לא יטמא טומאת אוכלין בחיבורו פסק פחות מכביצה שאינם מוכשרין אינו חוצץ וטעמא לפי שמקבל טומאה מדאורייתא וכן מוכיח הכ"מ מהל' טומאת אוכלין ע"כ, וכונתו רצויה להקשות מדכתב בפי' המשנה לא יטמא טומאת אוכלין משמע דלא מקבל טומאה ממ"ש בס' היד פרק ט"ו מהלכות טומאת מת שפי' בהיפך דטעמא שאינם מוכשרין הא אם היו מוכשרין מקבל טומאה.

ולפי קוצר עניות דעתי נראה דכונת רבינו בפי' המשנה שכתב לא יטמא טומאת אוכלין הוא לא יטמא לאחרים קאמר ולא לטמא עצמן שכן דייק בלישניה וז"ל ומה שיהיה פחות מכביצה לא יטמא טומאת אוכלין ולזה חשבנוהו כדבר טהור ע"כ, משמע שהן טמאין

וחשבנוהו כדבר טהור כיון שאינו מטמא לאחרים וכן נמי מדכתב לא יטמא אוכלין משמע דלטמא אחרים קאמר. ועוד דזה מוכח דאל"כ תיקשי ליה ג"כ לרבינו ממה שפי' במתני' דפסחים פ"ג על מתני' דההולך לשחוט את פסחו וכן מי שיצא מירושלים שפי' רבינו וז"ל ר' מאיר אומר כמו שטומאת אוכלין בכביצה ר"ל שאינה מטמאה עד שיהיה בה כביצה כאשר נבאר בפי' רחב בראש מסכת טהרות ע"כ, הרי דכאן נמי פי' דפחות מכביצה מקבל טומאה אלא דלא מטמא לאחרים קאמר וא"כ קשה לרבינו גם מהכא אלא ודאי דצ"ל כמ"ש הרב המגיה בס' מל"מ הקשה לרבינו דס"ל דכל שהוא מקבל טומאה מדאמרינן בפ' אלו עוברין (פסחים דף מ"ט) דר"מ סבר חזרתו כטומאתו מה טומאתו בכביצה וכו' הרי דאינו מקבל טומאה פחות מכביצה והניחו בתימה יעו"ש ולפי מ"ש רבינו בפי' המשניות לא קשיא מידי דחזרתו כטומאתו דקאמר היינו ליטמא אחרים אבל לטומאת עצמו אפי' כל שהוא מקבל טומאה. ושוב ראיתי להרב קהלת יעקב הנדפס מחדש בפי"ח מהל' שבת הכ"ז שתירץ כן יעו"ש.

וראיתי בס' שמות בארץ בח' יוה"כ בדף ע"ט מהש"ס שכתב וז"ל ולכן יותר נכון הוא לומר דהסברא של הרוקח טעמו משום דהדבר במחלוקת הוא שנוי אם פחות מכביצה מקבל טומאה מן התורה או לא לפיכך יטול ולא יברך ואע"ג דכו"ע מודים דמקבל טומאה מדרבנן שמא לא הצריכו חכמים נטילה אלא לשיעור כביצה דמקבל טומאה מן התורה יעו"ש. ודברים אלו קשים לענ"ד לומר דפחות מכביצה מקבל טומאה מדרבנן לכו"ע דהא הרז"ה בר"פ המצניע כתב וז"ל ושמעינן מהכא דפחות מכביצה אוכלין לא מקבלין טומאה וההיא דתניא בספרא מכל האוכל מלמד שהוא מטמא בכל שהוא יש מפרשים בצירוף כלי וכו' ויש אומרים שהיא טומאה מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא יעו"ש, וכ"כ הרשב"א שם והשתא מדאוקמו ההיא דתורת כהנים בצירוף ולא מוקמו ליה באסמכתא כמ"ש התוס' שם בשם ר"ת ובפסחים והיש אומרים שהביא הרז"ה אח"כ, מוכח דס"ל דאינו מטמא אפי' מדרבנן היפך דעת התוס' וכמו כן קשה על הרב המגיה בס' מל"מ שכתב וז"ל ודע דלכו"ע פחות מכביצה וכו' ועיין בחי' הרשב"א בפ' העור והרוטב (חולין דף קי"ח) דנראה מדבריו דס"ל דפחות מכביצה אינו מקבל טומאה אפי' מדרבנן והיא סברא מחודשת ויש לתת סמך לסברתו וכו' יעו"ש, ואישתמיט ליה דברי הרז"ה ז"ל הנ"ל. ועיין בס' דברי אמת בקונטרס דף צ"ו בס' מלך שלם הל' טומאת אוכלין דף כ"ג ובס' יד משה דף קס"א שכתבו דלכו"ע פחות מכביצה מקבל טומאה מדרבנן ולא זכרו שרים לדברי הרז"ה ז"ל ועיין להרא"ם בפ' שמיני שכתב דזה שאמרו בתו"כ שטומאת

עצמן בכל שהן אינו אלא מדברי סופרים ומ"ש בתו"כ מלמד שמטמא בכל שהן אינו אלא דרך אסמכתא יעו"ש והוא סברת התוס' כמ"ש ועיין בס' יד משה דף קס"א ע"ב יעו"ש.